

Linja-autoliikenteen kilpailuttamistilanteissa noudatettavat työsuhteen ehdot ja menettelytavat

Juha Ollas AKT

Petri Verronen ALT

Paikallisliikennepäivät

Jyväskylä 2026

Lonka-sopimuksen tausta

- Linja-autoliikenteen kilpailuttaminen pääkaupunkiseudulla eteni vaiheittain vuodesta 1994 alkaen.
- Alan työntekijäjärjestöt vaativat, että tarjouskilpailussa voittanut liikennöitsijä sitoutuisi palkkaamaan hävinneen yrityksen irtisanomat työntekijät vanhoina työntekijöinä. Työnantajapuoli vastusti näitä vaatimuksia ja pääkaupunkiseudun kuljettajat aloittivat laajat lakot 2.2.1998.
- Piirisovittelijana toiminut Esa Lonka antoi 8.2.1998 pääkaupunkiseudun kuljetusalan henkilöstön 2.2.1998 alkaneen lakon lopettamiseksi ratkaisuehdotuksen, jonka asianomaiset työmarkkinajärjestöt hyväksyivät. Tähän ratkaisuehdotukseen sisältyi esitys sopimukseksi pääkaupunkiseudun linja-autoliikenteen kilpailuttamistilanteissa noudatettavista työsuhteen ehdoista ja menettelytavoista. Tätä sopimusta alettiin kutsua nimellä Lonka-sopimus.

Missä kilpailutuksissa Lonka-sopimusta sovelletaan

- Palvelusopimusasetuksen mukainen linjaliikenteen kilpailutus, joka
 - johtaa yksinoikeuteen kilpailutetun linjaliikenteen hoitamisessa ja
 - toteutetaan liikennepalvelulain (320/2017) 181 §:n 2-3 momentin mukaisen mukaisen, seuraavan kunnallisen viranomaisen toimesta tai toimeksiannosta seuraavilla liikennealueilla (*soveltamisalan muutokset tulevat voimaan sellaisesta kilpailutuksesta lukien, josta tarjouspyyntö julkistetaan 1.9.2026 tai sen jälkeen*)

Missä kilpailutuksissa Lonka-sopimusta sovelletaan

- 1) Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä Espoon, Helsingin, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion, Tuusulan ja Vantaan kuntien muodostamalla alueella;
- 2) Hämeenlinnan kaupunki Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kuntien muodostamalla alueella;
- 3) Joensuun kaupunki Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntien muodostamalla alueella;
- 4) Jyväskylän kaupunki Hankasalmen, Jyväskylän, Laukaan, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan ja Äänekosken kuntien muodostamalla alueella;
- 5) Kotkan kaupunki Haminan, Kotkan ja Pyhtään kuntien muodostamalla alueella;

Missä kilpailutuksissa Lonka-sopimusta sovelletaan

6) Kuopion kaupunki Kuopion ja Siilinjärven kuntien muodostamalla alueella;

7) Lahden kaupunki Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Iitin, Kärkölän, Lahden, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kuntien muodostamalla alueella;

8) Meri-Lapin seudullinen kunnallinen joukkoliikenneviranomainen Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan ja Tornion kuntien muodostamalla alueella;

9) Oulun kaupunki Iin, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun ja Tyrnävän kuntien muodostamalla alueella;

10) Porin kaupunki Harjavallan, Kokemäen, Nakkilan, Porin ja Ulvilan kuntien muodostamalla alueella;

Missä kilpailutuksissa Lonka-sopimusta sovelletaan

11) Tampereen kaupunki Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Tampereen, Vesilahden ja Ylöjärven kuntien muodostamalla alueella;

12) Turun kaupunki Kaarinan, Liedon, Naantalin, Paimion, Raision, Ruskon ja Turun kuntien muodostamalla alueella;

13) Vaasan kaupunki Mustasaaren ja Vaasan kuntien muodostamalla alueella;

14) Lappeenrannan kaupunki Imatran ja Lappeenrannan kuntien muodostamalla alueella;

15) Hyvinkään, Kajaanin, Kokkolan, Kouvolan, Mikkelin, Raaseporin, Rauman, Riihimäen, Rovaniemen, Salon, Savonlinnan tai Seinäjoen kaupunki yksinomaan asianomaisen kaupungin alueella.

Missä kilpailutuksissa Lonka-sopimusta sovelletaan

- Palvelusopimusasetuksen mukainen linjaliikenteen kilpailutus, joka
 - johtaa yksinoikeuteen kilpailutetun linjaliikenteen hoitamisessa ja
 - toteutetaan liikennepalvelulain 181 §:n 1 momentin mukaisen toimivaltaisen Liikenne- ja viestintäviraston toimesta tai toimeksiannosta.
- Lonka-sopimusta sovelletaan vain sellaisiin Traficomien toteuttamiin linjaliikenteen kilpailutuksiin, joissa kilpailun ratkeamisen ja liikenteenhoitovastuun alkamisen väliin jää vähintään 6 kuukautta.
- Sopimusta ei sovelleta tilanteessa, jossa kilpailumenettely johtuu liikenteenharjoittajan konkurssista.

Neuvottelumenettely

- Lonka-prosessi käynnistyy tarjouskilpailun ratkeamispäivästä (viranomaisen päätös), ei päätöksen lainvoimaisuudesta tai sopimuksen tekopäivästä
 - Jos tarjouskilpailun ratkeamisen ja liikenteen alkamisen välinen aika on väh. 31 viikkoa, Lonka-sopimuksen aikarajojen laskennassa tarjouskilpailun ratkeamispäiväksi katsotaan se päivämäärä, joka on 31 viikkoa ennen liikenteen alkamispäivää

Neuvottelumenettely

- Muutosneuvottelut on aloitettava viimeistään 2 viikon kuluttua tarjouskilpailun ratkeamisesta. Neuvotteluaika on enintään 2 viikkoa. (*Yt-lain alaiset yritykset*)
- Irtisanoa voidaan neuvotteluiden päättyttyä siten, että työsuhteet päättyvät viimeistään liikenteenhoitovastuun siirtyessä.
- Jos tarjouskilpailu on jaettu eri kierroksiin (esim. a- ja b-kierros) joissa on sama liikenteen alkamispäivä, mutta joissa ratkaisu tehdään eri aikaan, niin ratkeamispäivä on viimeisen kierroksen ratkeamispäivä.
- Hävinneet yritykset toimittavat tiedot niistä irtisanotuista, jotka ovat antaneet suostumuksen henkilötietojen luovuttamisesta, voittaneille yrityksille ilman erillistä pyyntöä 2 viikon kuluessa neuvotteluiden päättymisestä.

TARJOUSKILPAILUN RATKEAMISPÄIVÄ

Hävinnyt yritys

2 viikkoa

Aloitettava muutosneuvottelut

Enintään 2 viikkoa

Muutosneuvottelut päättyvät, irtisanomiset

2 viikkoa

Ilmoitettava voittajille irtisanotut henkilöt

Työsuhteet päättyvät

Voittanut yritys

2 kuukautta

Tarjottava työtä irtisanotuille

2 viikkoa

Työntekijän ilmoitettava halukkuus

3 viikkoa

Työsopimukset tehtävä

KILPAILUTETUN LIIKENTEN ALKAMISPÄIVÄ

Tarjouskilpailu
ratkennut
todellisuudessa
7.9.2026

31 VIIKKOA TAAKSEPÄIN KILPAILUTETUN LIIKENTEEEN ALKAMISESTA

2.11.2026

Kilpailutuksessa hävinnyt yritys

2 viikkoa

Aloitettava
muutosneuvottelut

16.11.2026

Enintään 2 viikkoa

Muutosneuvottelut
päättävät, irtisanomiset

30.11.2026

2 viikkoa

Ilmoitettava voittajille
irtisanotut henkilöt

14.12.2026

Työsuhteet päättyvät

6.6.2027

Kilpailutuksessa voittanut yritys

2 kuukautta

Tarjottava työtä irtisanotuille

4.1.2027

2 viikkoa

Työntekijän ilmoitettava halukkuus

18.1.2027

3 viikkoa

Työsopimukset tehtävä

8.2.2027

KILPAILUTETUN LIIKENTEEEN ALKAMISPÄIVÄ

7.6.2027

Voittanut yritys: Lisähenkilöstön palkkaaminen

- Mikäli voittanut yritys tarvitsee työntekijöitä, niin sen tulee tarjota sitä hävinneiden irtisanomille työntekijöille 2 kuukauden kuluessa kilpailun ratkeamisesta
- Työntekijän on ilmoitettava halukkuutensa 2 viikon kuluessa työtarjouksen saatuaan
- Tämän jälkeen voittaneen yrityksen on tehtävä työsopimukset 3 viikon kuluessa tarvitsemiensa työntekijöiden kanssa
- Työntekijä ei saa tehdä päällekkäisiä työsopimuksia usean voittajan kanssa ja hänen on ilmoitettava hävinneelle, kun on tehnyt työsopimuksen voittaneen kanssa
- Työtä ei tarvitse tarjota sellaiselle työntekijälle, jonka työsuhde on päättynyt voittajalla aiemmin työntekijästä johtuvista syistä
- Työntekijän pitää antaa suostumus henkilötietojen luovuttamiseen ja noudattaa sopimuksen menettelytapoja
- Hävinneen palveluksessa pitää pysyä loppuun asti
- Työhöntuloterveystarkastus tulee läpäistä; hoidetaan lähtökohtaisesti ennen työsuhteen alkamista

Työsuhteen ehdot

- Uusi työsuhde, ei liikkeenluovutus
- Työsuhteen pituus säilyy sen suuruisena, kuin se oli ennen siirtymistä voittaneen yrityksen palvelukseen:
 - palkkaryhmään määräytymisessä
 - vuosiloman määräytymisessä
 - sairausajan palkan määräytymisessä
 - irtisanomisaikojen määräytymisessä
- Ensimmäinen vuosiloma liikenteen siirron jälkeen annetaan kuin työnantajan vaihdosta ei olisi tapahtunutkaan. Vuosiloma on annettava viimeistään 4 kk kuluessa jos liikenteen siirto tapahtuu kesälomakauden aikana.
- Työntekijän on ilmoitettava halustaan pitää vuosiloma-aika 2 vk kuluessa työsuhteen alkamisesta
- Hävinnyt yritys maksaa erääntyneen lomakorvauksen ja työsuhteen päättymiseen saakka kertyneen lomaltapaluurahan työntekijälle lopputilin yhteydessä
- Lonka-menettely korvaa muutosturvan

Seurantaryhmä

- Sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet nimeävät kukin 2 edustajaa tämän sopimuksen seurantaryhmään, jonka tehtävänä on sopimuksen toimivuuden seuranta
 - Seurantaryhmä kokoontuu välittömästi kumman tahansa osapuolen kutsusta tarvittaessa sopimaan niistä erityisjärjestelyistä, jotka turvaavat joustavan työvoiman siirtymisen kilpailuttamistilanteessa
- Seurantaryhmä huolehtii tämän sopimuksen tarkoituksen toteuttamisesta

Mitä kilpailuttajan tulisi ottaa huomioon

- Riittävät Lonka-menettelyn määräajat.
- Työhöntuloterveystarkastukseen tarvitaan aikaa (hoidetaan ennen liikenteen alkamista).
- Jos hävinneen irtisanoma työntekijä ei työllisty voittajalle, työntekijällä on normaali irtisanomisaika (pisimmillään 6 kk).
- Kesä- ja vuodenvaihde aiheuttavat haasteita, koska esim. kesällä käytännön asioita yrityksissä hoitavat henkilöt ovat lomilla.

Käytännön kokemuksia Lonka-sopimuksesta

- Lyhyt aikataulu asettaa haasteita ja on joissain tilanteissa johtanut siihen, että Lonka-sopimusta ei ole voitu soveltaa - työntekijät jäävät sopimuksen turvan ulkopuolelle
- Liitot AKT ja ALT mm. varmistavat aikataulun
- Lonka-sopimus on osa yleissitovaa linja-autohenkilökunnan työehtosopimusta ja velvoittaa kaikkia linja-autoliikenteen yrityksiä
- Yhteistyöllä tämäkin hoituu. Pyydämme kilpailuttajia olemaan tarpeen mukaan etukäteen yhteydessä linja-autohenkilökunnan työehtosopimuksen sopineisiin liittoihin Autoliikenteen Työnantajaliitto ry ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry.

Kiitos

Kysymyksiä?